

איגוד האמנים
הפלסטיים

אפריל 2021

המדריכים

של איגוד האמנים

#2
שילוח עבודות
לחו"ל

מדריך לשילוח עבודות אמנות לחו"ל

הוזמנתם להשתתף בתערוכה מחוץ לגבולות הארץ? ברכות ואיחולים. בקרוב יגיע הרגע שבו תצטרכו להחליט איך, בעצם, מעבירים את העבודות שלכם לחו"ל. ובכן, המדריך שלפניכם פורש את הדרכים הטובות והבטוחות ביותר לעשות את זה, בתוספת טיפים ודגשים מאמנים ואמניות מנוסות בשילוח עבודות לחו"ל (והחזרתן בשלום).

כתיבה: נטלי אילון

1 / יש לי תערוכה בחו"ל. איך כדאי לי לשלוח את העבודות?

את המדריך הזה חילקנו לשני חלקים. בחלק הראשון תמצאו עצות וטיפים לגבי משלוח עצמאי של עבודות לחו"ל. בחלק השני – פרטים והסברים ספציפיים לגבי תהליך שילוח עם חברות השילוח הפועלות בישראל – FEDEX, UPS, DHL.

אם כך, נתחיל באופציה הזולה והנגישה ביותר – השילוח העצמאי.

2 / שילוח עצמאי

קודם כל ולפני הכל, בין אם אתם שולחים לבד ובין אם החלטתם להעזר בחברת שילוח, **מומלץ לארוז את העבודה בעצמכם**, בצורה שתשמור על העבודה ותבטיח שלא תתקמט או תישבר. חברות שילוח לא תמיד עושות את זה בצורה אידיאלית.

בנוסף, כדאי לציין את כתובת המען **על כל חלק וחלק באריזה**, כדי למנוע מצב שבו האינפורמציה הקריטית הזו תתפספס אישהו בדרך. מבלי לפגוע בציבור הדוורים המכובד והנכבד, מומלץ שלא לסמוך על הגדלת ראש בקרב העוסקים במקצוע זה.

חשוב – ברוב המקרים אין טעם לבטח את העבודה. ביטוח של עבודות אמנות הוא עסק יקר מאוד, ולרוב גם לא כל כך אפקטיבי. קשה מאוד "לגבות" את הכסף במקרה של אבידה או גניבה.

מומלץ גם לבדוק היטב את הסדרי המכס במדינת היעד.

3 / על אמנות השילוח

! נתחיל עם עניין חשוב! מכס הוא עניין שנוי במחלוקת. מצד אחד, יש אמניות שנוקטות צעדי בטיחות בנוגע לאופציה של שחרור העבודה מהמכס, כיוון שאמנות עלולה להקפיץ פלאים את מחיר השחרור ממכס. לכן, אם מכל סיבה שהיא יש חשש לשיחרור יקר מהמכס, כשאתם בסניף הדואר, כדאי שהמען שאתם נותנים יהיה כתובת פרטית ולא של גלריה. כלומר, עדיף לשלוח במישרין לביתה של אוצרת הגלריה או מנהלת הגלריה ולא לגלריה עצמה.

מדוע? כי כמה שפחות פרטים שיעידו כי מדובר בעבודת אמנות – כן יטב. וכך גם המחיר יישאר נמוך.

גם במעמד השילוח בחברת שילוח סטנדרטית, תדרשו למלא טופס ובו הצהרה על המשלוח. גם פה, במידה ויש חשש מהמכס, יתכן שלא כדאי להצהיר שמדובר באמנות. כתבו שמדובר במתנה, בסאמפלים של מוצר, או בבדיחה פרטית על חשבון הנמען.

מצד שני, אמנים אחרים העידו שאם העבודות שנשלחות הן למטרת תצוגה וחוזרות לארץ, לא משנה מה ערכן – בדרך כלל לא צריך לשלם מכס. יש לבדוק את הנושא הזה מול המכס של המדינה אליה תטיסו את עבודתכן, או מול הגלריה. במדינות שכן דורשות תשלום מכס (איטליה למשל) – ברגע שהעבודות יוצאות כדי לחזור אל ארץ המוצא, תקבלו בחזרה את הפיקדון במלואו. לכן צריך להיות עיקביים ומדוייקים עם טפסי המשלוח הלוך וחזור. אם עבודות נמכרו – משלמים בארץ המכירה את המע"מ המקומי (בדרך כלל הלקוח משלם זאת), ואז בארץ לא צריכים לשלם את המע"מ הישראלי אלא רק מס הכנסה.

עניין חשוב נוסף - כמו בכל משלוח, תמיד קיים סיכון שהאובייקט הנשלח לא יגיע בזמן. זה לא קורה בדרך כלל, אבל כדאי להיערך מראש לאפשרות שיצירתך תשלח בטעות לתעלת פנמה, או בקיצור - נא לא לשלוח את החבילה יומיים לפני הפתיחה. קאפיז?

4 / אני רוצה לשים פסל בתוך התא הקטן הזה מעל המושב. מותר לי?

ובכן, אם העבודה שברצונכם לשלח נכנסת לתוך מזוודה או טרולי, אפשר בהחלט לקחת אותה איתכם במטוס. מניסיון, למטרה זו מומלץ לנסות לטוס עם אל-על. מדוע? כי מדובר בחברה ישראלית ולכן התקשורת סביב תוכן המזוודה תהיה הרבה יותר קלה ונוחה. בנוסף, החברה גילתה בעבר גמישות בנוגע לשילוח עבודות בתא הנוסעים.

אם הלכתם על שילוח עצמאי, רצוי, אם אפשר, שהעבודה לא תיראה כמו פצצה מפורקת. כידוע, המזוודה שלכם עשויה לעבור חיפוש לאחר שהיא עוברת שיקוף. מנועים של עבודות קינטיות, למשל, אסור להעביר בתוך מזוודה. במקרה ואתם צריכים לשלח מנוע, עדיף לבדוק עם הגלריה אפשרות לרכוש מנוע דומה/מקביל במדינת היעד.

כדאי מאוד להסתובב בשדה התעופה עם מסמכים שמעידים על השתתפות בתערוכה, תאריכים של התערוכה, וחתימה של הגלריה. למה? כדי שתוכלו להוכיח שהחפץ החשוד שאתם נושאים הוא אכן עבודת אמנות. חוץ מזה, מטעמי מכס שעוד נפרט בהמשך, כדאי שתהיה בשלוח הוכחה שבכוונתם להחזיר ארצה את העבודה שאתם שולחים (אלא אם היא נמכרת, כמובן. ואנחנו משוכנעים שהיא תמכר).

באופן עקרוני, העברת עבודה בטרולי בתא הנוסעים או במזוודה בבטן המטוס מתאימה בעיקר לאמנים שעבודותיהם רכות, מתקפלות וקטנות יחסית, כמו גם לציורים ארוזים היטב.

5 / איך, בעצם, אורזים עבודה בתוך מזוודה?

במידה והעבודה מועברת בתוך מזוודה, כדאי לעטוף אותה עם פצפצים, ולהניח אותה בין סדינים/כריות/ בגדים. מומלץ גם לארוז את העבודה בתוך קופסא ייעודית שנכנסת בתוך המזוודה. חשוב שהעבודה לא תוכל להיטלטל או לזוז בתוך האריזה. במידה ומדובר בעבודת נייר, מוטב להשתמש בקלסר קשיח מעץ או פלסטיק עבה, או לגלגל בתוך צינור פלסטיק (ניתן למצוא צינורות שמיועדים לכך בחנויות האמנות השונות).

קחו בחשבון שהביטחון עלול להתעסק עם תוכן המזוודה, אז אל תארזו את העבודה כאילו היא אמורה לשרוד הפגזה אטומית, על מנת שהבודקים יוכלו לארוז אותה בחזרה בקלות.

6 / ואיך מחזירים אותה?

גם כאן, יש כמה גישות.

אם העבודה לא נמכרה (והיא, כאמור, תמכר) עדיף להחזיר אותה באותה השיטה שבה היא נשלחה. מדוע? משום שאם מביאים דברים במזוודה והם לא נרשמים במכס, אף אחד ברשויות לא יודע שהוצאתם דברים מהארץ. במידה והגלריה תשלח אותם אליכם בחזרה – עמילי המכס יתעוררו וידרשו תשלום על העבודות, כאילו קנייתם אותן בחו"ל. עוד נציין כי לעיתים יהיה זול יותר לטוס עם העבודה הלוח ושוב מאשר לשלוח עבודה בחזרה ארצה עם חברת שילוח אמנות. גלריות יעריכו את רצונכם הטוב, במיוחד אם תתלווה אליה הצעת מחיר, ואתם תזכו בעוד טיול קטן באירופה.

ומצד שני, אמנים אחרים סיפרו לנו מנסיונם שאם מצהירים על העבודות בכבודה ביציאה – לא היו בעיות להכניסן לארץ היעד ואחר כך להחזיר אותן לישראל. מה גם שיש מדינות שבהן המכס פותח את הארגזים או את החבילות ומי שבודק את התכולה מתמצא באמנות וכיצד למצוא ברשת את האמן או את העבודה (במיוחד במערב אירופה, במדינות כמו שווייץ, גרמניה, אנגליה). אם זה קורה – המעמד יהיה לא נעים, והאמן יצטרך לשלם קנס לא מבוטל. לכן – חשבו עם עצמכם מה עדיף. היו אמנים שהעדיפו לשלוח עבודות ללא הצהרה, כיוון והתשלום במכס היה גבוה מדי, והיו אמנים ש"נתפסו על חם" ונכנסו, אבוי, לרשימות השחורות של שדות התעופה.

7 / טוב, העבודה שלי לא נכנסת לטרולי וגם לא למזוודה. לדחוף יותר חזק?

לא בהכרח. אם העבודה לא נכנסת לטרולי או למזוודה, מוטב לשלוח אותה ככבודה חריגה. הכבודה החריגה מאפשרת לארוז דברים שלא היו נכנסים בתוך מזוודה רגילה. במקרה כזה, אנחנו ממליצים לבנות עבורה ארגז יעודי (אפשר גם בתוך קרטון, במידה והעבודה אינה שבירה).

התהליך הוא כזה: כאשר קונים כרטיס טיסה, משלמים גם עבור כבודה חריגה. העלות ליחידה נעה בין 50-100 דולר, ומשתנה בין חברות התעופה השונות. חשוב מאד להזמין מקום לכבודה החריגה כמה ימים לפני הטיסה ולא להמתין לשדה. חשוב גם לזכור לעמוד בהנחיות של גודל ומשקל שמגדירת חברת התעופה, כי הם בודקים את זה (שוקלים כל חבילה). יש לקנות יחידות של כבודה חריגה, לפי כמות הציוד שיש לשלוח. על הקרטון/ארגז יש לרשום בגדול את השם שלך.

כמו בשיטת השילוח במזוודה במטוס, תמיד כדאי להצטייד במכתב שמסביר לאן העבודה הולכת, ומתי היא צפויה לחזור ארצה.

8 / רבותיי, אני כבר בשדה. מה עושים עכשיו?

ראשית, אנחנו מקווים שהגעתם מוקדם מהרגיל, כי את הארגזים תצטרכו לסחוב לדלפק צדדי המיועד לכבודה חריגה. לאחר שעברתם את דלפק הכבודה החריגה, תצטרכו לעבור עם הארגזים שלכם במכונת שיקוף ענקית, ואז לסחוב אותם שוב למעלית פנימית שמעבירה אותם הלאה, אל המטוס. יש פה לא מעט סחיבות, שקילות ושיקופים אז שוב – כדאי להקדים.

כשנוחתים במדינת היעד, זכרו שהקרטונים לא מגיעים במסוע של המזוודות הרגילות, אלא ימתינו לכם, עזובים לנפשם בדרך כלל, באיזור הכבודה החריגה. בשילוח עצמוני, העבודות אינן מבוטחות, אז אל תעצרו לקפה לפני שאספתם את העבודות.

9 / משלוח עבודות באמצעות חברת שילוח

אם אתם מעדיפים לשלוח באמצעות אחת מחברות השילוח הכלליות – DHL, FeDex, UPS או דואר ישראל, הנה כמה טיפים:

- כפי שציינו קודם, אפשר להצהיר שמדובר בעבודות אמנות, ואפשר גם שלא. לכל החלטה יש השלכות שונות מבחינה כלכלית. התייעצו עם אמניות ששלחו עבודות דומות, וראו מה הכי מתאים לעבודתכם.
- ב־FEDEX, לקוחות קבועים מקבלים תמחור נמוך בהרבה מלקוחות מזדמנים. עדיף לנסות למצוא חברת שילוח קבועה, ולשלוח דרכה.
- בדואר ישראל יש הגבלה בגודל המשלוח. בנוסף, במידה ויש בעיה בשילוח, שירות הלקוחות שלהם לא מדהים, בלשון המעטה. כדאי לעיין ב**פנידיאף המצורף מעלה** (גללו לעמוד מספר 71)
- במידה ושולחים בחברת שילוח זו או אחרת, עליכם לבקש רישומון ייצוא. מה הוא רישומון הייצוא? רישום מדויק במכס של כל הדברים שיוצאים מהארץ כמשלוח שאינו מסחרי, על מנת שלא תחוייבו במכס עם חזרתם ארצה.
- בשילוח עבודה דרך חברת שילוח בינלאומית רגילה, כדאי לתמחר את העבודה לפי עלות הביצוע. כלומר, עדיף לחשב את ערך העבודות לפי ערך ההפקה שלהן, כי במידה וצריך לשחרר מהמכס, עדיף שהערך של העבודה לא יהיה גבוה.

10 / השלבים בתהליך משלוח בחברת שילוח

לפני האריזה:

לפני שמתחילים לארוז, יש ליצור באתר החברה חשבון וליצור משלוח חדש. זה טופס ארוך שאפשר לשנות את הפרטים בו עד ש"מגישים" אותו. הטופס עוזר לחשב את עלויות המשלוח. שימו לב – בדרך כלל, בנוסף לעלות לפי משקל, יש גם עלות לפי גודל. כלומר – יש סיכוי לא רע שחבילה גדולה, גם אם קלה, עשויה לעלות, לפי חישוב הגודל, כמו חבילה כבדה בהרבה. אם הסתבכתם קצת עם החישוב, מומלץ להתקשר לשירות הלקוחות של החברה שבחרתם ולהתייעץ.

אריזה:

כאמור, מומלץ לבנות ארגז עץ ייעודי. הבלדרים שמתעסקים עם המשלוחים מזהים ארגזים כאלה ולרוב מבינים שמדובר בחפצים שבירים ומתייחסים בהתאם. במידה ואתם לא יודעים איך, מומלץ להכנס לאלפון האמנות של האיגוד ולמצוא נגרייה או בונה ארגזים ייעודי.

לגבי בניית הארגז – חשוב שהדפנות הפנימיות שלו יהיו מצופות בספוגים. בנוסף, כמו שכתבנו בנוגע לאריזת עבודה במזוודה, חשוב להוסיף אמצעים שונים לריכוך וקיבוע – מפצצים ועד ספוגים, כריות אוויר מפלסטיק או אותם מרשמלואים קטנים. גם המלצות על יצרנים של כאלה אפשר למצוא באלפון האמנות של האיגוד.

ושבו, כדאי לשים לב לגבי חוקים שנוגעים לבניית הארגז – כי בכל מדינה יש רגולציה אחרת.

! חשוב – יש לשים מדבקות "שביר", לציין עם חץ את הכיוון שלמעלה, ולציין לא לחשוף לגשם (הסימן עם המטריה). בלדר יגיע לאסוף את החבילה מכם, בדרך כלל באותו יום באזור המרכז.

11 / הימנעות מתשלום מכס ומע"מ בחזרה

על מנת להימנע מתשלום מכס כששולחים את העבודה בחזרה לארץ יש לבקש מחברת השילוח רשומון ייצוא עם שליחת העבודה מהארץ. זה אומר שהמכס בארץ יפתח את המשלוח, וירשום אצלו מה הוא מכיל. לאחר מכן כשהעבודה תישלח חזרה, המכס ידע להתייחס אליה כפריט שנשלח והחזר במקום להתייחס לזה כמשלוח שוכנס לארץ שעלול לגרום עלויות מכס ומע"מ, בתלות בשווי העבודה. ברישומון ייצוא צריך להיות כתוב השם המדויק של העבודה. אם אפשר מספר סידורי – עדיף. כששולחים את העבודה חזרה צריך להיות רשום אותו מספר / שם. זה יקל על הזיהוי של העבודה כזו שנשלחה בפעם הראשונה מהארץ.

12 / קבלת המשלוח בחזרה

לאחר שהמשלוח נשלח חזרה, ולפני שהוא מגיע ארצה, צריך ליצור קשר עם מחלקת מכס ולצרף את המסמכים של המשלוח המקורי שנשלח ולציין שזה משלוח שהוא החזרה של עבודה שנשלחה.

בשלב הזה עשויים להיגרם עיכובים, אז למרות שבמקור מדובר במשלוח של 24 שעות, גם השלב של המכס הישראלי וגם השלב של המכס במדינה המקבלת יכול לקחת זמן – לעיתים עד שבוע. ושוב, החשוב בשלב הזה הוא להבהיר שמדובר בחבילה חוזרת, ולא באמנות שרכשתם בחו"ל.

13 / במידה ובכל זאת חשקה נפשכם בשילוח אמנות פר אקסלנס

בישראל פועלות כמה חברות שמתמחות בשילוח אמנות: ויז'ן קרגו, אוריין, גלובוס. מה טוב בהן, ביחס לחברת שילוח רגילה? שהן בונות את הארגזים בעצמן, ודואגות לביטוח ולענייני המכס. הן גם יקרות יותר, כמובן.

זהו, אם קראתם עד פה אנחנו משוכנעים שתשלחו חבילה מאובטחת וארוזה היטב, במינימום עלויות ועיכובים, ושהתערוכה תהיה הצלחה מזהירה!

תודתנו תודתנו לאמנים, לאמניות ולאוצרות שעזרו בהכנת המדריך: תמר הרפז, נמרוד אסטרסון, הילה טוני
נבוקה, סאלי הפטל נווה, אבי קריצמן, אריק מירדנה, מיטל מנור, אבי סבח.

עריכה: יוני רז פורטוגלי
עיצוב: אביב ליכטר